

UDVARHELY VÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden héten egyszer: csütörtökön.

ELŐFIZETÉS:		Szerkeszti:	SZERKESZTŐSÉG:
Községek- és körjegyzőknek	6 K	GRÓF LÁZÁR ÁDÁM,	Udvarhely vármegye székházában.
Egész évre	10 K	vármegyei főjegyző.	1. em. 13. ajtó.
Magánosoknak	8 K	Kiadja:	KIADÓ HIVATAL:
A „Székely-Udvarhely” elő-		BETEGH PÁL könyv- és ujságkiadó-	hivatala, Kossuth-utca.
fizetőinek			
Egy példány 50 fillér.			

I. Vármegyei szabályrendeletek és közérdekű határozatok.

II. További intézkedést igénylő általános jellegű rendeletek.

(Másolat.)

76091—1903 II. u. B. M. sz. körrendelet. A jövő évi községi költségvetésekben megállapítandó pótdadó százaléok kiszámításánál, a f. évre kivetett vármegyei pótdadók beszédésénél és a törvényhatósági legtöbb adót fizető bizottsági tagok jövő évi névjegyzékének összeállításánál — az állami adó kivetési munkálatok késedelme miatt — követendő eljárás tárgyában.

Valamennyi vármegyei törvényhatóságnak.

Több oldalról kérdés intéztetvén hozzám az iránt, hogy az állami adókivetési munkálatoknak az állami költségvetést megállapító törvény hiánya miatt fölmerült késedelme folytán, a jövő évi községi költségvetésekben megállapítandó pótdadó százaléok kiszámításánál, a folyó évre kivetett vármegyei pótdadók beszédésénél és a törvényhatósági legtöbb adót fizető bizottsági tagok jövő évre érvényes névjegyzékének összeállításánál mily eljárás követeassék, a fennforgó kételyek eloszlatása céljából czímet mihez tartás végett a következőkről értesitem:

• A kis- és nagyközségeknek, valamint a rendezett tanácsú városoknak 1904. évre szóló költségvetéseiben mutatkozó hiányok fedezésére az 1886 XXII. t. c. 129. §-a alapján kivetendő községi pótdadó százalékanak megállapításánál — újabb törvényes kivezetési adatok hiányában — az 1902. évre kivetett állami összegeket kell alapul venni.

Önként értetik azonban, hogy a községi

pótdadó egyénenként követelése az 1886. XXII. t.-cz. 130. §-a értelmében csak a költségvetési (jelen esetben az 1904.) évben tényleg kivetendő állami adók arányában történhetik. Addig tehát míg az 1904. évre követendő állami adó összegek az adófőkönyvbe és az egyes adózók könyvecskéibe bejegyezve nincsenek, a községi adók befizetése a legutóbbi törvényes állami adó kirovást adatok alapján, vagyis az 1902. évi kivetés arányában teljesítendő. Az állami adóknak a költségvetési törvény letrejöttével teljesítendő kivetése után a községi pótdadók előírása és befizetési adatai között netalán mutatkozó különbözeteket az adókönyvecskék kiállításának befejezését követő részletfizetés alkalmával kell kiegyenlíteni. (1883. XLIV. t.-cz. 39. és 43. §-ai.)

Mint hogy továbbá az állami költségvetés megállapítására vonatkozó törvény hiánya a törvényesen megállapított vármegyei pótdadók beszédését nem akadályozhatja, az 1903. évben első ízben kivetett vármegyei pótdadó befizetésénél, illetőleg beszédésénél is az imént jelzett eljárás követendő, vagyis addig, míg az 1903. évre az állami adók kivetése foganatosítva nincsen: a beszédés az 1902. évre törvényesen kivetett állami adók arányában teljesítendő.

Budapest, 1903. aug. hó 7.

A miniszter helyett:

SZÉLL IGNÁCZ s. k.,
államtitkár.

7430—903. sz.

Mindhárom főszolgabírónak, Székelyudvarhely város Polgármesterének és valamennyi községi előjáróságnak.

Fenti körrendeletet tudomásvétel és további eljárás végett kiadom.

Székelyudvarhely, 1903. aug. 19.

Dr Damókos,
alispán.

(Másolat.)

Magyar királyi föld. Miniszterium székelyföldi kirendeltsége Marosvásárhely.

1595—1903. sz.

A székelyföldi felségítési actiónak az idegen forgalom és turisztika emelése is egyik feladata s azt minden rendelkezésre álló eszközzel igyekszem is előmozdítani és elhárítani azon akadályokat, amelyek a turisztika kifejlődésére gátlólag hatnak.

Székelyföldi utjaim alkalmával azonban azt tapasztaltam, hogy sok nagyforgalmu ut mentén a községet kis karókra tűzött olvashatlan rozsdás táblácskák jelzik, vagy pedig a községeket elágazásoknál az utak irányát jelző táblák egyáltalán hiányzanak. Pedig az idegen forgalom szempontjából mindenesetre előnyös volna, hogy a községek, valamint az utak és utelágazások is jó karban tartott és olvasható táblákkal megjelöltessenek.

Midőn ezen ügyre alispán ur figyelmét tisztelettel felhívom, egyuttal arra kérem, az érdeklődők ezen csekélynek látszó, de a turisztika szempontjából egyáltalán nem közönyös kérdés megoldását saját hatáskörében elősegíteni s szíveskedjék a vármegye területén helyenkint netán hiányzó, vagy nem megfelelő községi és utjelző táblákat a jövő nyárra megfelelő jelzésekkel póttoltatni.

Marosvásárhely, 1903. aug. hó 14-én.

SÁNDOR JÁNOS, s. k.

7457—903. alisp. sz.

Valamennyi fősolgabíró urnak és községi előjáróságnak!

Fentti megkeresés alapján felhívom címet, hogy a netalán használhatatlanná vált községi jelző táblák megújítása és a községekből elágazó közlekedési utak irányának jelző táblákkal való ellátása iránt, illetve azoknak legkésőbb az 1904. év május hó 1-ig való felállítását iránt intézkedjék.

Székelyudvarhely, 1903. aug. 21.

Dr Damokos,
alispán.

III. Általános jellegű, de további intézkedést nem igénylő rendeletek, értesítések és más közlemények.

7524—903. alisp. sz.

Udvarhely város polgármestere és valamennyi község előjáróságának.

Értesitem, hogy Lengyelfalva község bivalyállományában a bivalyvész szörványosan fellépven, az udvarzárlat elrendeltetett.

Székelyudvarhely, 1903. aug. 23.

Dr Damokos,
alispán.

7447—903. alisp. sz.

Udvarhely város polgármestere és valamennyi község előjáróságának.

Értesitem, hogy Szenterszébet község sertésállományában a sertésvész szörványosan fellépven, az udvarzárlat elrendeltetett.

Székelyudvarhely, 1903. aug. 19.

Dr Damokos Andor,
alispán.

7406—903. alisp. sz.

Udvarhely város polgármestere és valamennyi község előjáróságának.

Értesitem, hogy a Firtos-Váralya község sertésállományában szörványosan uralgott sertésvész megszűnven, a vonatkozó udvarzárlat feloldott.

Székelyudvarhely, 1903. aug. 18.

Dr Damokos,
alispán.

7523—1903. alisp. sz.

Udvarhely város polgármestere és valamennyi község előjáróságának.

Értesitem, hogy Szentlélek község bivalyállományában a bivalyvész szörványosan fellépven, az udvar zárlat elrendeltetett.

Székelyudvarhely, 1903. évi aug. hó 23.

Dr Damokos,
alispán.

(Másolat.) Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter.

50781—1903. sz.

R e n d e l e t.

Az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szóló 1891. évi XIII. törvénycikk 3. §-a alapján a belügyi és földművelésügyi miniszter urakkal, illetve a horvát-, szláv- és dalmát bán urral egyetértőleg folyó évi június hó 13-án 28569. szám alatt kibocsátott rendeletem II. B). pontjába nyomdahiba csuszott be, melynek következtében idézett rendeletemnek nyomtatásban megjelent szövege szerint Szent István napján a mészáros, hentes és kolbászkészítő iparnál sem az elkészítés, sem az elárusítás és szállítás, mely munka különben vasárnap déli 12 óráig végezhető, nincsen megengedve.

Minthogy a fogyasztó közönség igényei megkövetelik, hogy Szent István napján déli 12 óráig friss húst szerezhessen be, az említett nyomdahiba kiigazításául ezennel elrendelem, miszerint Szent István napján a mészáros, hentes és kolbászkészítő iparnál az elkészítés, el-

árusítás és szállítás, épen úgy, mint vasárnapokon, déli 12 óráig végezhető.

Budapest, 1903. aug. 10.

LÁNG, s. k.

7428—903. alisp. sz.

Az ipari munkának vasárnapi szünetelése tárgyában a hivatalos lap 27. számában közölt miniszteri rendelet kiegészítéséül közlöm tudomásvétel végett.

Székelyudvarhely, 1903. aug. 17.

Dr. Damokos,
alispán.

7464—1903. alisp. sz.

Udvarhely város polgármestere és valamennyi község előljáróságának.

Értesitem, hogy Szentkirály község sertés-állományában a sertésorbáncz szörványosan fellépván, az udvarzárlat elrendeltetett.

Székelyudvarhely, 1903. aug. 19.

Dr. Damokos,
alispán.

7424—903. alisp. sz.

Udvarhely város polgármestere és valamennyi község előljáróságának.

Értesitem, hogy H.-Szentpál község bivalyállományában a bivalyvész szörványosan fellépven, az udvarzárlat elrendeltetett.

Székelyudvarhely, 1903. aug. 18.

Dr. Damokos,
alispán.

(Másolat.) M. kir. földmivelésügyi miniszter.
60225—IV. sz.

Valamennyi törvényhatóságnak.

Mivel a hesszeni légy (Cecidomya destructor) az ország nagy részében meglepően jelentékeny károkat okozott, a már ez ügyben kiadott rendeletnek épségben tartása mellett, az észak-amerikai Egyesült Államokban tapasztalt sikerek alapján a következőket rendelem el: Azon községek, illetve városok határában, hol a hesszeni légy az infectió elmúlt, vagy a folyó évben nagyobb mértékben megállapított, az u. n. csalogató vetések veendő alkalmazásba.

Ezek abban állanak, hogy minden táblában már augusztus utolsó, vagy szeptember első napjaiban több helyen néhány barázdányi őszi gabona vagy árpa vetendő, mely célra a legsilányabb minőségű vetőmag is használható.

Ezek a csalogató vetések arra valók, hogy a hesszeni legyek ezekbe rakják petéiket.

Az ilyen csalogató vetések azután a rendes vetés, legkésőbb azonban a tél beállta előtt jól alászántandók, ügyelven arra, hogy egész hosz-

szukban tökéletesen föld alá kerüljenek és úgy tavasszal a légyrajok ki ne szállhassanak. Igen ajánlatos az ilyen alászántott csalogató vetések lehengerezése is.

Felbivom a közönséget, hogy abban az esetben, ha a hesszeni légy a törvényhatóság területén nagy kiterjedésben és kártékony módon lépett fel, a fenyegető veszély nagyságára való tekintettel eme védekezési módot a vármegye gazdaközösségének a lehető legáltalánosabb módon sürögösen tudomására hozza és elvárom, miszerint gondoskodik arról, hogy ezen védekezési mód a legszigorubb pontossággal és teljes eréllyel végre fog hajtani és a járási főszolgabirákat, valamint a községi előljárókat is a védekező eljárások lelkiismeretes betartásának ellenőrzésére súlyos felelősség terhe alatt kötelezندی. Ezen reedeletem végrehajtásáról annak idején jelentést várok.

Budapest, 1903. július 10-én.

DARÁNYI s. k.

7286—903. alisp. sz.

Valamennyi községi Előljáróságnak.

Fenti körrendeletet közlöm.

Székelyudvarhely, 1903. aug. 14.

Dr. Damokos,
alispán.

(Másolat.) Kereskedelemügyi m. kir. miniszter.
41599—VIII. sz.

Valamennyi magyarországi másodfoku iparhatóságnak (kivéve Temesvárott)

A közigazgatási hatóságok és a bíróságok közt felmerülő hatásköri összeütközési esetek elkerülése céljából mihez tartás és az első foku iparhatóságokkal (ipartestületekkel) leendő közlés végett a következőkről értesitem a czimet.

Nem ritkán fordul elő, hogy bírósági rendelkezés folytán kielégítési végrehajtás vezetetik valamely ipari (kereskedelmi) alkalmazott (tanonc, segéd, munkás) ellen és annak során letiltatik az alkalmazottnak a munkaadó iparossal (kereskedővel) szemben fennálló követelése.

Ha a munkaadó iparos (kereskedő) a letiltott követelést sem a végrehajónak ki nem fizeti, sem bírói letétbe nem helyezi, a bíróság az 1881. LX. törvényzcikk 124. §-a alapján ügygondnokot (ügyvédet) rendel ki a végett, hogy a letiltott követelést a végrehajtó követelése erejéig a munkaadó adóstól esetleg per útján is hajtsa be.

Már most megtörtént, hogy a kirendelt ügygondnok a letiltott követelés behajtása céljából a bíróság előtt pert indított, e bíróság azonban e pert megszüatette, mert felperes a kereseti követelést csak az alkalmazott pedig, a szolgálati viszonyból származó követelését az 1884. XVII. törvényzcikk 176. §-a értelmében elsősorban az

iparhatóság vagy az ipartestületi békéltető bizottság előtt tartozik érvényesíteni!

Erre az ügygondnok az első fokú iparhatósághoz beadott panasz útján kívánta követelését érvényesíteni, azonban az iparhatóság a panaszt elutasította, elutasító határozatát azzal indokolván, hogy hatáskörébe csakis a munkaadó és alkalmazottja közt felmerülő vitás kérdések elbírálása tartozik, a konkrét esetben pedig nem a munkaadó és munkás közti viszonyból keletkezett a panaszosnak a követelése, hanem egy törvénytelen cselekedetéből, mely szerint munkásának béréből a végrehajtóilag lefoglalt részt le nem vonta.

Ehez képest a bíróság és az iparhatóság között hatásköri összeütközés esete merült fel, a melynek elintézéséül a minisztertanács a közigazgatási hatóság hatáskörét állapította meg.

A hatáskör kérdését ugyanis a keresetben érvényesített követelés alapján kell megítélni.

Az ügygondnokot a bíróság az 1881. LX. törvényczikk értelmében az alkalmazottat illető és a munkaadónál leiltott követelésnek per útján behajtására rendeli ki és ehez képest az ügygondnok keresetét annak a munkabér követelésnek a behajtása végett indítja meg, a mely az alkalmazottat a munkaadó irányában a kereset szerint megilleti, nem lehet tehát kétség a felől, hogy az ügygondnok keresete az iparos és segédje között a munkaviszony tartama alatt fennálló kötelezettség teljesítésére vonatkozik. A munkaadónak az a cselekménye, hogy a leiltott összeget munkásának béréből le nem vonta, nem a követelésnek az alapja, hanem csak ok arra, hogy a követelés per útján érvényesíttessék.

Mint hogy pedig az iparos és segédje között felmerülő azoknak a vitás kérdéseknek az eldöntését, a melyek a munkaviszonytartama alatt fennálló kölcsönös kötelezettségek teljesítésére vonatkoznak, az 1884. XVII. törvényczikk 176. §-a az elsőfokú iparhatóság hatáskörébe utasítja, mint hogy továbbá a követelések jogi természetét az, hogy az iparossegéd követelését nem ő maga, hanem az ő jogán más t. i. a követelés behajtására rendelt ügygondnok érvényesíti, nem változtatja meg és így ez a körülmény a hatáskör szempontjából közömbös, ennél fogva ilyen ügyekben az eljárás a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik akként, hogy a bírói eljárást iparhatósági eljárásnak kell megelőznie.

Budapest, 1903. évi augusztus hó 4-én.

LÁNG, s. k.

7342—903. alisp. szám.

Valamennyi elsőfokú iparhatóságnak és a központi előadó uraknak.

Fentti körrendeletet tudomásvétel és alkalmazkodás végett közlöm.

Székelyudvarhely, 1903. aug. 14

Dr. Damokos,
alispán.

IV. Személyi hírek.

V. Pályázatok, hivatalos hirdetések és körölvények.

Értesítés.

Belügyminiszter urnak 1901. évi szept. 14. 100.000 szám alatt kiadott magas körröndelete alapján közhírré teszem, hogy a maros-vásárhelyi községi közigazgatási tanfolyamra felvehető, a ki:

a) a főgimnasium, vagy főreáliskola nyolcz osztályát vagy ezen középtanodákkal egyenrangú más középfokú iskolát, vagy megfelelő katonai tanintézetet sikeresen végzett;

b) az iskolai tanulmányok befejezése után valamely közsegjegyzői (községi vagy körjegyzői, vagy rendezett tanácsú városi jegyzői) irodában mint aljegyző (segéd-jegyző, jegyző-segéd), jegyzői iruok, vagy jegyző gyakornok legalább egy évi gyakorlatot töltött;

c) az állam hivatalos nyelvét szóval és írásban bírja;

d) feddhetlen előéletű;

e) tanfolyam hallgatási szándékát aug. 26. és 31-ik napja között az igazgatónál — okmányainak bemutatása mellett szóval vagy írásban bejelenti.

Az e) pontban meghatározott rendes határidőn túl jelentkezők felvételét a belügyminiszter engedheti meg.

Az évi tandíj 40 korona, a mely összeg félévénként előre fizetendő.

Szegénysorsú hallgatók az előadói értekezlet javaslatára a belügyminiszter által tandíjengedésben, kiváló szorgalom és kifogástalan magaviselet tanúsítása esetén pedig rendes havi segélyben (évenként 200 korona) foglalkozás részéül.

Maros-Vásárhely, 1903. aug. 18.

Dr. Mohár Gábor

főszolgabíró, mint a községi közigazgatási tanfolyam igazgatója.

M. kir. államepítészeti hivatal Székelyudvarhelyen.
629—903. m. sz.

Hirdetmény.

Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága az 1903. évi augusztus hó 12-én kelt 1909. sz. rendeletével a bikás—bacsoni törvényhatósági közút 14—15 km. szakaszán levő 27. sz. hid helyreállítását 2153 K 22 fill., a keresztur—etédi törvényhatósági közút 13—14 km. szakaszán levő 45. sz. hid helyreállítását 1995 K 88 fill. összeg erejéig engedélyezte.

A fent említett munkák kivételének biztosí-

tása céljából az *1903. évi augusztus hó 29-ik napjának d. e. 10 órájára* a székelyudvarhelyi m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkák végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbben érkezetek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlatokhoz az általános feltételekben

előírt, az engedélyezett költségösszeg 5 százalékanak megfelelő bánatpénz csatolandó.

A szóbanforgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Székelyudvarhely, 1903. augusztus 11.

A hivatal főnöke:

Diószeghy Samu,
kir. főmérnök.

Main body of faint, illegible text, likely a list or a series of entries, occupying the upper half of the page.

A single line of faint text, possibly a separator or a specific entry, located in the middle of the page.